

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Parlementaire controle en ambtelijke verantwoordelijkheid

Tuurenhout, M.

Citation

Tuurenhout, M. (1992). Parlementaire controle en ambtelijke verantwoordelijkheid. *Bestuurskundige Berichten*, 7(1), 10-11. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233513>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233513>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Parlementaire controle en ambtelijke verantwoordelijkheid

In deze en een aantal volgende BB's zullen enkele medewerkers van de vakgroep uitleggen met welke onderzoeken zij zich op dit moment bezighouden. In dit nummer mr. M. E. Tuurenhout aan het woord.

Het basis-idee voor mijn proefschrift ontstond tijdens de laatste fase van mijn rechtenstudie in Leiden. Ik deed de staatsrechtelijke specialisatierichting met als bijvak bestuurskunde. Tijdens mijn studie viel het mij op dat de rol van ambtenaren in het openbaar bestuur nauwelijks aan bod kwam. Op zichzelf is dit niet zo verwonderlijk, want juristen denken in termen van bevoegdheden; in termen van mogenen moeten. Ambtenaren hebben in ons rechtssysteem nauwelijks zelfstandige bevoegdheden; deze berusten bij de minister.

Ik onderzoek dus of in Nederland, naast de ministeriële verantwoordelijkheid, een zelfstandige verantwoordingsplicht van ambtenaren jegens het parlement mogelijk is. Naast de Nederlandse situatie komen in mijn proefschrift ook het Engelse en Zweedse systeem aan de orde. Deze landen vormen qua staatkundig systeem contrasten; Nederland neemt ten opzichte van Engeland en Zweden een middenpositie in.

Naast deze landenstudies wordt het tweede deel van mijn proefschrift gevormd door een analyse van een aantal (deel)cases, te weten:

- de RSV-enquête;
- het onderzoek van de subcommissie Visquoteringsregelingen;
- de Enquête Bouwsubsidies;
- de Enquête Paspoortproject.

Onderzocht is of aan de vier genoemde cases argumenten kunnen worden ontleend om tot een bevestigend dan wel ontkennend antwoord op de probleemstelling te komen.

In het slothoofdstuk van mijn dissertatie kom ik tot de conclusie dat een zelfstandige verantwoordingsplicht van ambtenaren inderdaad juridisch mogelijk is in Nederland, mits aan een aantal nadere voorwaarden wordt voldaan.

Het manuscript is inmiddels (november 1991) goedgekeurd door de twee promotores en de referent (prof. dr. U. Rosenthal). Een referent kan inhoudelijke wijzigingen eisen. Naast de goedkeuring van deze hoogleraren is ook nog de goedkeuring van een drietal andere hoog-

leraren vereist, die echter alleen ja of nee kunnen zeggen, met andere woorden zij hebben niet het recht om inhoudelijke wijzigingen te eisen.

Het onderzoek is gefinancierd uit de eerste geldstroom. Ik hoop het proefschrift in het voorjaar van 1992 openbaar te kunnen verdigen. **BB**

De Europese studenten-beweging

Frans Jorna

Het jaar 1992 moet het jaar van de Europese eenwording worden. Hoe langer hoe meer processen zullen zich afspelen op Europees niveau. Hoger onderwijsbeleid zal in toenemende mate op daar bepaald worden. In plaats van nationale zal in toenemende mate aan internationale profilering van de universiteit gedaan moeten worden. De universiteit wordt Europees, de student dus ook. Protest tegen hoger onderwijsbeleid is er altijd geweest; studenten hebben steeds als eerste klaar gestaan om te protesteren. Geldt de schaalvergroting van het hoger onderwijs ook voor het protest tegen het beleid hiervoor? Krijgen we een Europese studenten-lobby, misschien zelfs een protest beweging?

25 Jaar geleden bestond er zeker een Europese studentenbeweging, met internationale contacten. Veel studenten waren aangesloten bij groepen die fundamentele kritiek hadden op de maatschappij. Zowel in Europa als in de Verenigde Staten brachten studenten grote maatschappelijke veranderingen teweeg door hun acties. De acties kwamen voort uit precies die internationale beweging, en werden vaak ook gemodelleerd naar internationale tegenhangers. Om de eerder gestelde vragen te beantwoorden werpen we onze blik op de jaren zestig.

De naoorlogse generatie

De jaren zestig, aan beide kanten van de Atlantische Oceaan, waren de jaren van de na-oorlogse "baby boom" generatie. Het was de eerste generatie in de Westerse wereld die zonder welke oorlog in het collectieve geheugen dan ook was opgegroeid. Ze groeide op in hoge economische groei en snel toenemende welvaart. Ten gevolge van deze unieke historische omstandigheden ontstond een verschijnsel dat niet eerder bekend was: de adolescentie. Tot deze generatie waren jongeren na hun

puberteit gedwongen geweest in een volwassenenmaatschappij te stappen. Voor het eerst in de geschiedenis was het mogelijk om, na het verlaten van de school, volwassenheid uit te stellen door te gaan studeren, en pas rond het 25^e levensjaar het arbeidsproces binnen te treden. Een eigen levensstijl ontstaat, met een eigen mode, muziek, literatuur en filmcultuur.

Het ontstaan van de rock 'n' roll was het eerste merkteken van deze generatie. Sociale kritiek klonk hierin nog niet door: men wilde slechts dansen, flirten, kortom, *dolce far niente*. Dit was echter al subversief in een samenleving waarin het motto "werken" was. Sterren als Elvis Presley shockeerden al velen. De subcultuur groeide, en Beatles en Stones bereikten de status van half-goden. De lage prijs, dankzij de consumptiemaatschappij, van radio's, singles en platenspelers stelde ieder die daar prijs op stelde in staat de culturele revolutie mee te maken.

De generatiekloof werd snel wijder en na het begin van de jaren zestig zichtbaar. Meer en meer keerden jongeren zich tegen de waarden van hun ouders, en namen hun eigen waarden

Tijdens de colleges van prof. Van Braam (bestuurskunde) werd er uiteraard wel aandacht besteed aan de rol van ambtenaren binnen het openbaar bestuur. Gaandeweg raakte ik geïnteresseerd in het spanningsveld tussen deze ambtelijke rol en de formele regel van de ministeriële verantwoordelijkheid.

Na te zijn afgestudeerd op de staatsrechtelijke aspecten van het eindrapport van de commissie Hoofdstructuur Rijksdienst (Cie. Vonhoff) trad ik in dienst van de vakgroep Inleiding van de rechtenfaculteit; in 1985 stapte ik over naar de vakgroep Bestuurskunde. De centrale vraagstelling van mijn proefschrift luidt:

Is, tegen de achtergrond van het parlementaire stelsel, naast de bestaande bevoegdheden van het parlement tot controle op de rol van ambtenaren een zelfstandige verantwoordingsplicht van ambtenaren ten opzichte van het parlement in Nederland juridisch mogelijk?